

Elke dag een pilletje

Leeftijdsgroep	8-12 jaar
Kerndoel	Deze les levert een bijdrage aan de kerndoelen: 2 De leerlingen leren rekenhandelingen uitvoeren voor het functioneren in dagelijkse situaties 3 De leerlingen leren omgaan met tijd in alledaagse situaties
Leerstofonderdeel	Kerndoel 2.3, niveau 5 en 6 Kerndoel 2.4, niveau 5 en 6 Kerndoel 3.3, niveau 5
Doel van de les	- getalsymbolen tot en met 10 schrijven - de positie van de getallen tot en met 10 ten opzichte van elkaar kennen - getallen tot en met 20 herkennen, benoemen en schrijven - aantallen voorwerpen samenvoegen en weghalen en de totale hoeveelheid bepalen (tot en met 10) - hoeveelheden tot en met 10 met behulp van concreet materiaal samenstellen - hoeveelheden samenvoegen en weghalen en de totale hoeveelheid bepalen (tot en met 10) door handig gebruikmaken van de 5-structuur - dat een week 7 dagen heeft - de dagen van de week op volgorde benoemen
Korte samenvatting	De leerlingen rekenen in tweetallen uit hoeveel pillen Femke al op heeft en hoeveel er dan nog in het potje zitten. De leerlingen oefenen zo het omgaan met hoeveelheden tot 10 (of eventueel hoger). In de context van pillen innemen, tellen de leerlingen hoeveelheden en vullen ze aan tot 10 of hoger. Ze doen dat in relatie tot de dagen van de week.
Benodigdheden	Per leerling een klein (medicijn)potje of doosje en minimaal 10 fiches of ander klein telbaar materiaal. Een (week)kalender waarop de dagen van de week genoemd staan.
Organisatie	De les wordt klassikaal uitgevoerd en ook in tweetallen en/of kleine groepjes.
Activiteiten	**Introductie: Femke heeft keelpijn** *Het is belangrijk kort met de leerlingen wat rekenkundige voorkennis op te halen, namelijk het tellen en doortellen tot 10 of 20. Maar ook kennis van de dagen van de week in de goede volgorde. Zet deze dagen onder elkaar op het bord.* U vertelt dat Femke met haar moeder naar de dokter gaat omdat ze heel erge keelpijn heeft. Wie van de kin-

© Rekenboog.zml, Thema: Ziek en gezond, december 2010

deren heeft weleens keelpijn? Zijn ze daarvoor ook bij een dokter geweest? Hebben ze toen medicijnen gekregen? Waren dat pillen? Of was het een drankje of iets anders? Ging het snel weer over?

Kern: Elke dag 1 pilletje

Femke heeft een potje met 10 pillen tegen keelpijn van de dokter gekregen. Ze moet elke dag 1 pilletje innemen bij het avondeten. Het eerste pilletje neemt ze op maandagavond.
Hoeveel pillen zijn er uit het potje als het donderdagavond na het eten is? Hoeveel pillen zitten er dan nog in het potje?
Geef elk tweetal een klein potje en tien fiches, een kladblaadje en een pen. Met behulp van dit materiaal proberen ze de opgave op te lossen. U observeert hoe de leerlingen te werk gaan. Enkele aanpakken worden gedemonstreerd.
Oefen dit een aantal keer.

Leerlingen die dit soort opgaven snel en goed kunnen oplossen met de fiches, kunnen proberen hun vingers te gebruiken.
Doe een van de opgaven als volgt voor op het bord:
Zet achter elke dag van de week waarop Femke een pil heeft ingenomen een rondje.
U andere aanpak doet u eveneens voor op het bord: u zet een streep door elke pil die al ingenomen is en zegt daarbij hardop de dag waarop die ingenomen is. Vervolgens klapt u het bord dicht en laat het daarna zien op de vingers. Er zitten 10 pillen in het potje. U laat twee volle handen zien. Elke avond eet Femke een pil op en gaat er dus een vinger weg. Laat dat zien. Kunnen de kinderen nu snel zien hoeveel Femke er op donderdagavond al op heeft? Zien ze ook snel hoeveel er nog in het potje zitten?

Leg de kinderen in tweetallen vervolgens op eenzelfde manier een aantal soortgelijke rekenprobleempjes voor:
- Hoeveel pillen zijn er uit het potje op zaterdagavond na het eten? Hoeveel pillen zitten dan nog in het potje?
- Op welke dag neemt Femke het laatste pilletje?
- Hoeveel pilletjes heeft ze op als het zondagmorgen is?

Verwerking: In tweetallen

U laat de leerlingen in tweetallen aan de slag gaan. Elk tweetal krijgt een potje met 10 fiches. De fiches zijn de pillen. U legt de opdracht eerst klassikaal uit door een opdracht gezamenlijk te doen. U laat het potje met pillen zien en haalt er 3 uit. Die laat u aan de leerlingen zien, en het potje verstopt u even. Ze moeten nu achterhalen hoeveel pillen er nog in het potje zitten. Verschillende handige aanpakken bespreekt u. Een handige aanpak met de vingers demonstreert u.

© Rekenboog.zml, Thema: Ziek en gezond, december 2010

U laat de leerlingen vervolgens in tweetallen de opdracht uitvoeren. Ze verzinnen zelf steeds de aantallen.

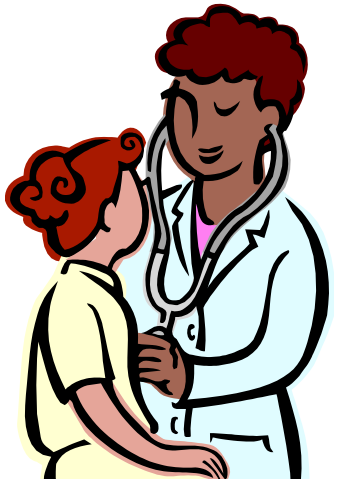
Afsluiting: Lukt het met alleen de vingers?
Vraag de leerlingen wat ze in deze les geleerd hebben. Was het moeilijk om uit te rekenen hoeveel pillen Femke al ingenomen had? Hebben ze hun fiches steeds moeten gebruiken? Of lukte het al met alleen de vingers? Of misschien bij enkelen al uit het hoofd?

Differentiatie

Moeilijker:
- De les kan moeilijker gemaakt worden door het aantal pillen per kuur uit te breiden. Bijvoorbeeld naar twee pilletjes op een dag (na het ontbijt en avondeten).
- Vergroot de hoeveelheid pillen in totaal naar bijvoorbeeld 12 of 15. Bij het berekenen van deze opgaven kunnen de kinderen moeilijk gebruik meer maken van hun vingers.
Stel daarbij vragen als:
- Hoeveel pillen zijn er nog over op woensdagmiddag?
- En op vrijdagavond na het eten?
- Wanneer zijn de pillen op?
Van belang is dat de leerlingen gaan puzzelen, logisch nadenken en hun (reken)vaardigheden gebruiken.

Vervolgactiviteiten

Bij deze les passen dezelfde vervolgactiviteiten als bij de les 'Een drankje voor de hoest':
- De les kan op heel veel manieren herhaald worden door steeds andere hoeveelheden te kiezen, andere medicijnen te kiezen (zetpillen, poeder, injecties) en te variëren met de dagen.
- Een leuke vervolgactiviteit zou kunnen zijn om de kinderen doktersrecepten te laten maken. Ze tekenen of schrijven de recepten uit. Aantallen pillen kunnen in getalsymbolen worden aangegeven (schrijven of stempelen), maar ook met aantallen stippen of turfstreepjes. De recepten kunnen daarna gebruikt worden in een dramales waarbij de kinderen een bezoek aan de dokter of de apotheek naspelen.

© Rekenboog.zml, Thema: Ziek en gezond, december 2010